

AZMİZADE HALETİ'DEN BİR MERSİYE**Dr. Cevat YERDELEN***

Mersiye, Eski Türk Edebiyatındaki bir nazım türüdür. Ünlü veya sevilen bir kişinin ölümünden duyulan üzüntüyü dile getirirken, üstün özelliklerini belirterek kişileri öven bir nazım türüdür.

Bir ölü ardından duyulan üzüntüyü anlatmak için şiir yazma geleneği edebiyatımızda çok eskiden beri vardır. İslamiyetten Önceki Türk Edebiyatı'nda yazılmış bu tür şiirere "sagu", İslamiyetin etkisi altındaki halk edebiyatındakilere "ağıt", Eski Türk Edebiyatı'ndakilere de "mersiye" denir.

Eski Türk Edebiyatı'nda "mesnevi, kaside, terci-bend ve kıt'a biçimleriyle de yazılan mersiyelerin çoğu "terkib-bend" biçiminde yazılmıştır. Hâleti de mersiyesi için bu biçimi seçmiştir. Hâleti'nin mersiyesi onar beyitlik yedi bendden oluşmaktadır. Kafiye düzeni "aa xa xa...bb" biçimindedir.

Dini ve tasavvufi Türk edebiyatında ehl-i beyt sevgisini anlatan, Hz.Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilişinden duyulan ıstırapı dile getiren, bu yolla müslümanlar arasındaki bağı kuvvetlendirmeye çalışan birçok eser yazılmıştır. Bu konuda yazılmış müstakil eserlere de "maktel" denmiştir.

Hâleti'nin mersiyesinde hakim olan duygu, çok yaşlı olmayan, çevresinde saygı uyandırmış, güvenilen bir tanıdığın ölümünden duyulan, son derece samimi, candan bir ıstıraptır.

Bir insanın bir yakınına kaybetmekten üzüntü duyması doğaldır. Ancak bu üzüntülerin dile getirilişi her zaman aynı derecede başarılı olmaz. Hâleti başarılı bir mersiye yazmıştır.

Şunu da belirtmek gerekir ki Hâleti'nin üzüntüsünün çokluğu, ölen kişinin sevilen biri olmasından ileri geliyor görünse de, bu acıda Hâleti'nin alıngan, hassas ve karamsar mizacı ile, devrinin siyasal ve sosyal kargaşasının da payı vardır. Şairin hayatının inişli çıkışlı olduğu bilinmektedir. Yirmi yaşlarında müderrislik sıfatını kazanan sanatçı devrinin sözü dinlenir bilginlerindedir. Üstün niteliklere sahip olduğu ve saray çevresinde önemli hizmetler yapmış bir aileden geldiği için hayatı boyunca müderrislik, kadılık, Anadolu ve Rumeli Kazaskerliği gibi önemli görevlere getirilmiş, zaman zaman terslikler ve dedikodular sonucu görevlerini bırakmak zorunda kalmıştır. Bu olaylar sanatçının psikolojik durumunu etkilemiştir. Şairler

* Atatürk Üniv. Kazım Karabekir Eğt. Fak. Türkçe Eğitim Böl. Öğr. Üyesi

gibi duyguları çok hassas insanların çevrelerindeki olaylardan etkilenmelerini doğal karşılamak gerekir.

XVIII. yy. genelde Osmanlı imparatorluğu'da bunalımların, çatışmaların, kargaşanın çokça görüldüğü bir devirdir. Şairlerimiz bazen doğrudan bu olaylara değinmeseler de, onların baskısıyla iç dünyalarına kapandıkları, hayata karamsarlıkla baktıkları görülür. Hâleti'nin üzüntüsünde böyle bir karamsarlığın payı olduğu muhakkaktır.

Müslüman toplumlarda olayların oluşum ve gelişiminde olağandışı güçlerin etkili olduğu düşünülür; istenmeyen olayların ancak görülmeyen gizli güçlerce hazırlandığını düşünmek olağan görülür. Hâleti de içinde bulunduğu acı durumun talihin kötülüğünden ve kötü niyetli güçlerden kaynaklandığını düşünmektedir: IV/3, III/10, IV/1.

İnsan hayata duygusal olarak bakarsa, onu kendi duygularına uygun bir biçimde görür. Hâleti sevdiği birini kaybettiği için çok üzgündür; hayatı simsiyah bir tablo gibi görmektedir. Sevdiği kişinin ölümüyle talih mumu sönmüş, umutlar dökülmüştür. Olay sadece dostları değil bütün kâinatı etkilemiş, bütün âlem gamlanmış I/4, pervaneler inlemeye başlamış, bülbüller susmuştur I/7. Bu durum olayın olağanüstülüğünü göstermektedir. Çünkü bülbülün susması, pervanenin de ses çıkarması mümkün değildir. Şaire göre bundan böyle dünya gül bahçesinde artık parlaklık olmaz, insanların ahları bütün göğü kaplayarak her yeri ve her şeyi karartmıştır. I/8 Kudret ressamı yokluğu insan canına yazarak herkesi hayran ve şaşkın etmiştir V/2. Bu durumun anlaşılması ve benimsenmesi şaire göre mümkün değildir.

Durmadan değişen alem insanı da bir an içinde şekilden şekile sokmuştur. Böylesine istikrarsız bir dünyaya güvenmek mümkün değildir V/1. Acımasız ve böylesine hilekâr olan bir varlığa hiç kimse dost olamaz I/2, II/9.

Çektiği acılardan bikan şair bu hayatın eğlencesini çok gereksiz görmektedir. Çünkü önce mutlu olup sonra mutsuz olmak insanları çok üzer II/8. Dünyada hiç safa bulmayan şair öylesine karamsardır ki, artık hiç kimseden durumun değiştirilip güzelleştirilmesini istemiyor, her şeyin yıkılıp yok olmasını istiyor I/7. Güzel duyguları dile getiren kalemine de artık yazmamasını öneriyor VII/4.

İnsan, değerlendirmelerinde subjektif olursa çelişiklere düşebilir: Bin yıl da sürse bu hayatın geçici olduğunu bilen şair yine de bir dostun ölümünü uygun bulmamaktadır IV/10. Objektif düşünebilseydi şair dostunun ölümünü de doğal bir olay olarak kabul etmesi gerekirdi.

Sevilen varlıklar subjektif olarak değerlendirildikleri için bütün özellikleriyle eşi, benzeri olmayan varlıklardır. Hâleti kaybettiği dostunun çok büyük bir acının kaynağı olduğunu anlatmak için, onun güzellik ve üstünlüklerini şu benzetmelerle anlatmaktadır: O bir hazinedir III/1, Lülü-yı yek-danedir III/2, melek-haslettir III/3,

şirin söz sahibidir III/6, tâvûs-i kudûsîdir III/7, bâğ-ı rıdvana layık bir insandır III/7, dıraht-ı nev-zuhûrdur IV/10.

Hâleti, içinde bulunduğu duruma kaderiyle düşmüştür. Bu durumun değişmesi ve acısının sona ermesi mümkün değildir. İnsan, acısını azaltmak için ağlar, feryad eder. Çok geçmeden bu yolun da bir çare olmadığını anlar. Bunun içindir ki Hâleti de, ne kadar ağlasak inlesek faydası olmaz, artık sözü fazla uzatmamak gerekir, der VII/1,2. Kendisi için haşre kadar sürecek bu acının etkisiyle adeta kâinatın düzeni bozulmuştur: Bazı yıldızlar kendilerini gök kalesinden yere atmış IV/5, Hâleti düşüncelerini Divan şiiri'nin mazmunlu, süslü ifadesi içinde anlatmaktadır. Şair XVII. yy.'ın "sebk-i hindî" anlayışı içinde yetişmiştir. Karamsarlık ve süslü anlatım bu edebiyat anlayışının en belirgin özellikleridir. Hâleti bu anlayışa uygun olarak çok benzetmeler yapmış, somut kavramları soyutlaştırıp, soyut kavramları somutlaştırarak hayatı, olayları ve onlarla ilgili düşüncelerini daha etkili bir biçime sokabilmiştir. Aşağıda verdiğimiz bu benzetmeler Divan Edebiyatı'nda yaygın olarak görülen örneklerdendir:

Mehdi: Serv-i rana II/4, lülü-yi yek dâne III/2, dıraht-ı nev-zuhur IV/9

Dünya: Rubah-ı cihan-ı hilekâr II/9, saki II/10, cısr-i köhne IV/1, gülzar-ı fena IV/9, suret-baz V/1, asyab VI/1

Şairler: Cihan tutileri III/6, Can: Safha V/2, Ümid: Kışt-i zar VII/5, Ecel: Pençe-i şir III/8.

Doğadaki, insan hayatındaki çelişkiler düşüncelerin kavranmasında çok etkili olduğu için şair yer yer bunlardan yararlanma yolunu seçmiştir:

Ab-ı hayat = Gubar-ı gam I/4, Merhem = Zahm I/9, Neva-yı işret-efza = Aheng-i melal-engiz-i matem II/8, Bişezar-ı naz = Pençe-i şir-i ecel III/8, Merg = Hegam-ı civani IV/10, Nâdân = Ehl-i dil V/5, Dil ehli = Ağyar VI/2, Rakîb = erbab-ı aşk VI/3, Katl etmek = Muhabbet VI/7, Taht = Hak ile yeksan olmak VI/9, Sudmend = Zârî VII/1, Ebkâr-ı efkâr = Nebatün = na'ş VII/3.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere Hâleti'nin mersiyesinde hakim olan duygu, Medhi'nin öümünden duyduğu acıdır. Sanatçı olaylara ve tümüyle hayata, dünyaya bu acısının etkisiyle subjektif olarak bakmakta, her şey ona çok olumsuz görünmektedir. Şöyle ki ona göre Dünya-Felek: Fani ve suret-bazdır V/1, şanı halkı öldürmek olan bir kavramdır V/3, çeşmesinden zehr akar V/, cahili göğşe çeker, dil ehlini toprağa salar V/5, mizanı bozuktur V/6, pervaneyi yakar, ağyara hizmet eder V/6, andelibin varını berbad etmiştir V/7, belalarla doludur V/8, kötülüğe doymaz V/10, bütün dünya halkını ağlatır VI/1, değirmenini, ağlattığı insanların gözyaşlarıyla döndürür. Ağyara iltifat eder, dil ehlini ağlatır VI/2 rakîbi vasl ile sevindirir, aşk ehlini inletir VI/3, Yakub'un gönlünü, Yusuf'un makamını zindan etmiştir VI/, yer altında hazineler saklar VI/5, önce mihman eder sonra öldürür VI/7,

durmadan kan döker, hiç acıması yoktur VI/8, şahları gaflete düşürüp sonra tahtlarından indirir VI/9.

Yukarıda belirttiğimiz özellikleriyle insanlara acı veren dünya ve felekten yakınan Hâleti Divan Edebiyatı'nın genel görünümüne uymaktadır. Yani bu yakınmaları Hâleti'ye özgü davranış saymak doğru olmaz.

Divan şiirinde temel tema "aşk"tır. Aşkın öğeleri ise "sevgili-aşık-rakib"tir. Hâleti kendisi büyük ıstıraplar çekerken, feleğin rakibe daha mutlu bir hayatı layık bulmasını çekememektedir VI/3. Zaten divan şiirinde rakib aşğın en büyük düşmanıdır, ona acı çektirmek için büyük bir gayret içindedir. Şaire göre feleğin böyle aşığı ağlatıp rakibi mutlu etmesi haksızlıktır VI/3.

Her insan gibi Hâleti de kendi duygularına uygun bir dünya ve hayat düzeni hayal etmekte, mevcut dünya ve hayatı genel olarak haksız ve adaletsiz bulmaktadır. Bu dönen çarh öylesine kötüdür ki onun kötülüğünü görmeyen kalmamıştır VII/6. Gökteki kubbeler adeta dünyaya ölüm yağdırmakta ve bununla da övünmektedirler V/3.

Hâleti bu şiirinde duygularını anlatmaya çalıştığı için söz oyunları yapmaktan ziyade mana sanatlarından özellikle de benzetme sanatından yararlanmıştır: ah-semûm I/8, cefâ-dâğ I/9, belâ-zahm I/9, çarh-peleng II/6, devrân-sâki II/10, sipih-mir'ât IV/4, göntül-âyine IV/7, dünya-âsyâb VI/1, dünya-şîr-i ner IV/6, âhîret-adem mülki IV/1.

Divan şiirinde düşünceye kuvvet kazandırmak için dini ve mitolojik kişi ve olaylardan yararlanma bir yöntemdir. Aynı anlayışla Hâleti de şu isimlerin bilinen özelliklerinden yararlanma yolunu seçmiştir: Hz.İsa, Hızır I/3, Dahhâk-mar, Süleyman-nûr II/1, İskender-mir'ât II/2, Hz.Yakub VI/4, Hz.Yusuf VI/5, Behram VI/6: Dahhak, şeytanın tükürmesiyle omuz başlarında yılan başı biçiminde ur peyda olan, bu urların verdiği ıstıraptan kurtulmak için her gün iki insan öldürterek beyinlerini onlara süren, edebiyatta Firavun, Nemrut, Cengiz, Hülagu gibi zulüm timsâli olmuş bir kişidir.

Hz.İsa dört büyük peygamberden biridir, nefesiyle ölüleri diriltme mucizesine sahiptir.

Hz.Süleyman, peygamberlikle saltanatı birleştiren, tahtını rüzgara taşıtan, olağanüstü bir güce sahip yüzüğün sahibi olan, karıncalardan ikram görmüş, menkibelere konu olmuş bir şahsiyettir.

İskender, Kuran'da da adı geçen Aristo tarafından yapılmış, çok uzakları gösteren bir aynanın sahibi olan, Hızır'la birlikte âb-ı hayat'ı arayıp bulamayan, ıran mitolojisinde adı çok geçen bir kişidir.

Hz.Yakub ve Hz.Yusuf peygamberdirler, hayatları boyunca büyük acılar çekmiş sabır ve dürüstlük sembolü kişilerdir.

Hâleti'nin mersiyesindeki ıstırabın kaynağı olan ölüm, insanlığın doğuşundan beri hep hayatın istenmeyen bir yönü olarak görülmüş ve hep yakınmalara konu olmuştur. Hâleti müslüman bir şair olduğu için ölümden hem yakınmış hem de acı da olsa onu olduğu gibi kabul edip teselli aramanın doğru olacağına işaret etmiştir. Hâleti'ye göre ölüm, herkese eşit davranır, karşısındaki ne kadar büyük olursa olsun yerle bir eder II/1,2, ecel insanı hiç beklemediği bir anda yakalar, ondan kurtulmak imkânsızdır III/8, Hz.ısa ve Hızır'la arkadaş olmak da insanı ölümden kurtaramaz I/3, insanı yokluk sahrasına götüren ölüm en taze fikirleri bile ölü hale getirmektedir VII/3, sarhoş olmuş yere düşmüş, gönül ateşi göğü yakmış IV/6, gönül aynası kırılmıştır IV/7.

Şair dargın ve kırgındır. Dargınlık ve kırgınlıklar, muhatapların birbirine yaklaşmasıyla giderilebilecek sosyal ve psikolojik bir olgudur. Şairin kırgın olduğu makam ilahidir ve erişilmesi mümkün değildir. Bu durumda inanan bir insan için en emin teselli yolu kadere razı olup ılahi güce sığınmaktır. Çünkü din ve tasavvuf düşüncesine uygun yaşamının gereğine inanan insanlara göre "gerçek ve ideal alem" ahirettir. Öyleyse gafletten kurtulup bütün hazırlıklar ahirete göre yapılmalıdır. Hâleti de bu yolu seçiyor, çok üstün özelliklere sahip olan dostunun huriler gibi ebedi cennete gitmesi, bu dünyada bulamadığı mutluluğu orada bulması için Allah'a duaya başlıyor VII/9,10.

TERKİB-BEND (MERSİYE)

(Reisü'l-küttab Medhi Çelebi'nin vefatı haberi geldikte dinilmiştir)

I

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

Meded kim h^vab-ı gafletde yaturken ser-be-ser [°]alem
Uyardı âh-ı cân-sûz-ı musîbet Şiven-i mâtem

[°]Aceb gaddâredür dünyâ helâk itmek mukarrerdür
[°]Aceb mekkâredür [°]alem bulunmaz ana bir mahrem

Zemîn ü âsmânı geşt idersen çâre yok mevte
Gerek Hızır ile hem-pâ ol gerek [°]İsâ ile hem-dem

ıder hink-i sipîhr-i tünd-rû mâdâm kim cünbiş
Olur âb-ı hayât-ı halk-ı [°]alem pîr gubâr-ı gam

Ne mihrinden safâ bulduk ne encümden recâmuz var
Muhassal bâğ-ı gerdûnda ne gül kalsun ne hod şebnem

Re'îs-i ehl-i dil girdi bugün keştî-i tâbûtâ
 °Adem deryâsına saldı esüp bâd-ı fenâ muhkem

Söyüdü şem^c-i ikbâli döküldi verd-i âmâli
 Bu gam pervâneyi nâlân ider bülbülleri ebkem

Ne revnak kaldı dünyâ gül-şeninden şimdiden sonra
 Semûm-ı bâd-ı âh itmez sipihrûn sebzesin hurrem

Bu bir dâg-ı cefâdur câna kim tâ haşre dek işler
 Bu bir zahm-ı belâdur kalbe kim olmaz buna merhem

Ser-i erbâb-ı °irfân oldugın bilmez misin anun
 Niçün başına kasd itdün felek erbâb-ı °irfânun

II

Şeh-i rûy-ı zemin olsan zamâne hâk-sâr eyler
 Süleymân ile Dahhâk'un karînin mûr u mâr eyler

Ne hâsıl dehre İskender gibi hükm eylesen çünkim
 Komaz âhır felek mir'ât-i tab^cun pür gubâr eyler

Hadeng-endâz-ı çarhun tîr ile kavsi müheyyâdur
 Dem-â-dem nâvek-i peykân cefâsı câna kâr eyler

Hemîşe hâk ile yeksân ider bir serv-i ra^cnâyı
 Sirisk çeşm-i ehîbbâyı gamından cûy-bâr eyler

Gedâ-yı bî-nevâ olsun şeh-i zerrîn-kabâ olsun
 Bu râh-ı pür-hatardan herkes elbette güzâr eyler

Peleng-i çarhı maglûb eyleyen şîr-i neri dünyâ
 Gubâr-ı gam virtüp âhır zebun u dil-figâr eyler

Der-âgûs eylerin dirken çıkarur nâ-gehân cânın
 Zen-i devr-i zamâne kangı merdi kim kenâr eyler

Gerekmez mutrıb-ı dehrün nevâ-yı °işret-efzâsı
 Çün âheng-i melâl-engîz-i mâtemde karâr eyler

Bu rûbâh-ı cihân-ı hîle-kârun itdüğün halka
 Ne şîr-i deşt ider hergiz ne bebr-i kühsâr eyler

Mey-i ʿiṣret diyü bir câm sunsa sâki-i devrân
Mezâkun tel_ idüp evvel kılur âhur gözün giryân

III

°Aceb kıydı felek Medhi gibi merd-i suhendâna
°Aceb gencîneden ayrıldı hakkâ kim bu vîrâne

Mezârı üzre toprak dökdürürse tan mıdur gerdûn
Yitürdi nâ-gehânî şöyle bir lû'lû-yı yek-dâne

Zemîn içre bulunmaz öyle bir zât-ı melek-haslet
Revâdur çıksa halkun nâlesi gerdûn-ı gerdâne

Ehibbâ guş idince bu peyâm-ı mihnet-encâmı
Kabâlar çâk çâk oldu yakalar indi dâmâne

Bu rûz-ı hasret-endûzı görüp sabr eyleyen kimdür
Meger dem-beste ola kudreti kalmaya efgâna

Dökerler eşk-i hasret yâd idüp güftâr-ı şîrinin
Cihân tûtileri hep âl olurlar boyanup kana

Fenâ gül-zârını seyrt itdi bir tâvûs-ı kudsîdür
Safâsın bulmayup hergiz çekildi bâg-ı rıdvâna

Gezerken bîşe-zâr-ı nâz içinde emn-i hâtırla
ırışdı pençe-i şîr-i ecel nâ-geh giribana

Düşer miydi o mîr-i meclis-i erbâb-ı ʿirfânun
Bisât-ı ʿiṣretin tayy-eylemek sâki-i devrâna

Kanı ol dîde-i erbâb-ı tab°a merdüm-i bînâ
Ana (hem) çeşm-i bed-eyyâm irişdi oldu nâ-peydâ

IV

Seferdeyken °adem mülkine âheng-i sefer kıldı
Bu cisr-i köhneden gâyet şitâb üzre güzer kıldı

Fenâdur yazılan gördi ru'ûs-ı halk-ı ʿâlemde
Rızâ virdi kazâya bir gün evvel terk-i ser kıldı

Gezend irdi ana çeşm-i bed-i eflâkden âhır
Egerçi kevkeb-i ikbâl birkaç gün nazar kıldı

Görinmez kimseye rûy-ı emel şimden-girü hergiz
Duhân-ı âh mir'ât-ı sipihri pür-keder kıldı

Sitâre atdı burc-ı kal'a-i eflâkden kendin
Kaçan kim hâtif-i gaybî bu mâtemden haber kıldı

Olup ser-geşte-i gam düşdi hâke ser-be-ser encüm
Çıkup sonra sipihri âteş-i dil pür-şerer kıldı

Şikest oldı gönül âyinesi seng-i cefâlardan
Dil ehli sînesin şemşîr-i hicrâna siper kıldı

Dirîgâ sebze-i ümmîd hergiz olmadı hâmil
Egerçi hâk-ı kabrin dîde-i ahbâb ter kıldı

Bu gül-zâr-ı fenânun bâg-bânı pîr-i fânîdür
Dıraht-ı nev-zuhûrî bilmeyüp kasd-i zarar kıldı

Bekâ yoĖ gerçi kim bin yılda olsa zinde-gânide
°Aceb müşkildür ammâ merg hengâm-ı civânide

V

Koyar bir an içinde nice şekle hâl-i insânı
Hakîkat özge sûret-bâz imiş bu °âlem-i fânî

°Adem resmin yazar nakkâş-ı kudret safha-i câna
Görenler hâk-rfzin oldılar hep deng u hayrânı

Sipihrûn her biri bir katre-i sîm-âba benzer kim
Cihân hakkını anun dem-be-dem öldürmedür şânı

Dem-â-dem çeşmesinden zehr akar gerdûn-ı gerdânun
Ne sanur halk-ı °âlem pertev-i mihr-i dirahşânı

Çeker nâdânı eflâke salar ehl-i dili hâke
Bozıldı nâkid-i dehrûn °amelden kaldı mizânı

Felekdür °andelîbün varını ber-bâd idüp dâ'im
Viren bâd-ı sabâya her seher gül-berg-i handanı

Felekdür nâr-ı gayretle ya'ıup pervânenün cânın
Hemîşe meclis-i agyâra ilten şem^c-i sûzânı

Bu kühsâr-ı belânun seyl-i idbârı nüzûl itse
Harâb eyler binâ-yı devlet-i şâh-ı cihân-bânı

O bir peykân için âlûdidür tîr-i gam-ı dehrün
Degildür efser-i °âh-ı cihânda la^c-i peykânı

Fenâsından cihânun kimse yok kim hisse-gîr olmaz
Ne merdüm-h^vâr olur kim hep yise dünyâyı sîr olmaz

VI

Sirişk-i çeşm-i halkı eyl felek rîzân iden sensin
Anunla âsyâbun turmadın gerdân iden sensin

Harîm-i iltifât-ı yâra agyârı kılup mahrem
Dil ehlin şem^c-veş dinletmeyüp giryân iden sensin

Rakîbe şevk-i bezm u vasl ile raks itdürüp her dem
Dil-i erbâb-ı °aşkı ney gibi nâlân iden sensin

Dil-i Ya^ckûb'ı döndürdün gam-ı hicr ile zindâna
Mekân-ı Yûsuf-ı Ken^cân'ı hod zindân iden sensin

Nola şemşîr-i mihr u tîg-i Behrâm'ı tılsım itsek
Yer altında nice gencîneler pinhân iden sensin

Giceyle halkı bir bir öldürürsin irte ammâ kim
Yine mâtem-serâlarda bile efgân iden sensin

Kimi kim hançer-i bî-dâd ile katl itmek istersin
Mahabbet sûretinde evvelâ mihmân iden sensin

°Aceb mi her şebân-geh olsa hûn-âlûde dâmânun
Çeküp tîg-i sitem gün başına bin kan iden sensin

ıdüp her şehr-yârı ser-girân-ı bâde-i gaflet
Yıkup tahtından âhır hâk ile yeksân iden sensin

Senün de ey Felek hâk ile yeksân olduğun görsek
Dil-i ehl-i musîbet gibi vîrân olduğun görsek

